

พันธุ์หมาบ้า เพื่อน คือสิ่งสวยงามของชีวิต

ISBN 978-616-7751-19-1

ผู้เขียน: ชาติ กอบจิตติ

บทวิจารณ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริยานุวัตนี สมมาตรกุล

จำนวน: 704 หน้า / ราคา 285 บาท

โรงพิมพ์: หอน, สนพ.

นวนิยายเรื่องพันธุ์หมาบ้าของ ชาติ กอบจิตติ (2561) ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส และญี่ปุ่นนอกจากนี้ยังเป็นหนังสือหนึ่งในวรรณกรรมห้าสิบเรื่องที่ต้องอ่านก่อนโต สนับสนุนโดยสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมและประชาสัมพันธ์ กระทรวงวัฒนธรรมและกองทุนสนับสนุนการสร้างสรรค์เสริม

สุขภาพ (สสส.) เนื้อหาของเรื่องกล่าวถึงความรัก ความผูกพันของคำว่า “เพื่อน” ใช้ชีวิตร่วมสุขร่วมทุกข์มาด้วยกัน เป็นการใช้ชีวิตของวัยรุ่นที่ผู้แต่งเขียนขึ้นจากเรื่องจริง แล้วนำเสนอในรูปแบบบันเทิงคดีที่สร้างความเพลิดเพลินให้กับผู้อ่านเป็นอย่างมาก ซึ่งในอดีตนับตั้งแต่ที่มีการตีพิมพ์ครั้งแรก นวนิยายเรื่องนี้ได้รับความนิยมห่วงใยจากผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองที่เกรงว่าการใช้ภาษาและพฤติกรรมที่ส่อเสี่ยงของตัวละครในเรื่องจะส่งผลกระทบต่อเยาวชนที่เสพรับข้อมูลแม้เพียงเพื่อความบันเทิงก็ตาม เนื่องจากช่องทางการติดต่อสื่อสารในอดีตนั้นการรับข้อมูลข่าวสารทั้งสารคดีและบันเทิงคดีมีสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลักคือหนังสือพิมพ์และวารสารที่มีผู้อ่านติดตามอย่างต่อเนื่องและกว้างขวาง

นวนิยายเรื่อง พันธุ์หมาบ้า ตีพิมพ์ครั้งแรกในนิตยสาร “สสส” โดยทยอยตีพิมพ์ตั้งแต่ปีที่แรกของเดือนสิงหาคม 2528 ถึงเดือนธันวาคม 2530 มีการตีพิมพ์รวมเล่มครั้งแรกเมื่อปี 2531 และได้ตีพิมพ์ซ้ำอีกหลายครั้งจนถึงครั้งล่าสุดซึ่งเป็นครั้งที่ 29 ในปี 2561 ก่อนที่จะเสนอแง่มุมด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับนวนิยายเรื่องนี้ต้องทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องเป็นเบื้องต้น

ผลงานด้านวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ มีผู้สนใจศึกษาวิจัยอยู่เป็นจำนวนมาก อาทิ บุศราพรรณ ประจง (2560) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนาการทางวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ ระหว่าง พ.ศ.2522 ถึง พ.ศ.2548 ได้สังเขปเนื้อหาของนวนิยายเรื่อง พันธุ์หมาบ้า ไว้ดังนี้

นวนิยายเรื่องนี้เป็นเรื่องราวชีวิตของเพื่อนที่ผูกพันและอยู่ร่วมกัน คบกันด้วยความรักและความเข้าใจซึ่งคนในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มักจะเป็นคนที่มีปัญหาทางครอบครัว เช่น ทัย มีปัญหากับเตี้ย เนื่องจากเตี้ยต้องการให้เขาทำการค้า แต่เขาต้องการเรียนหนังสือ ต่อมาเขาต้องการออกจากโรงเรียนเพราะครูจับได้ว่าเขาแอบพกยาไปโรงเรียนเพื่อพิสูจน์ให้เพื่อนเห็นว่าเขามีแต่เขาไม่สูบ นอกจากนี้เขายังทะเลาะกับเตี้ยรุนแรงจนหนีออกจากบ้านเพราะเตี้ยทำลายกีตาร์ที่เขาทำงานเก็บเงินมาซื้อ หลังจากนั้นเขาและเตี้ยเข้าใจกันเพราะเตี้ยชี้ให้เห็นว่า เขาถูกเพื่อนซี้ยั้ง ที่ร่วมลงทุนทำเสื้อผ้าด้วยกันฉ้อโกงและก่อนที่เตี้ยจะตาย เตี้ยได้สอนเขาเรื่องทำการค้า นอกจากนี้เตี้ยยังยกร้านทองให้เขา ทัยช่วยแม่และพี่สาวทำร้านทอง ไม่นานเขาได้ขอแม่ไปทำร้านอาหารเพราะเป็นความใฝ่ฝันของเขาตั้งแต่เขาเล่นดนตรีและเจอพวกเพื่อนของเขา ขณะที่เขาทำร้านอาหารเขาได้พบตาและได้แต่งงานกับเธอจนเขาและเธอมีลูกด้วยกันหนึ่งคน ต่อมาเขาและตามีปัญหากันเพราะเขา

ไปมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับเด็กเลิฟในร้านและเขายังติดักัญชา แต่ปัญหาของเขาก็แก้ไขได้เพราะเพื่อน ๆ ช่วยเหลือโดยเฉพาะอย่างยิ่งฮ็อตได้ ในที่สุดเขาตัดสินใจกลับไปอยู่กรุงเทพกับลูกและภรรยา

นอกจากนี้ ยังมีเรื่องของฮ็อตได้ที่เขามีปัญหากับพ่อนับตั้งแต่พ่อมีภรรยาใหม่ เพราะเขาคิดว่าพ่อไม่รักเขา จึงทุ่มเทความรักทั้งหมดที่มีให้กับเพื่อน ซึ่งเป็นสาเหตุให้เขาต้องหนีออกจากบ้านเพราะไปยิงคนเพื่อแก้แค้นให้เพื่อน นับตั้งแต่ที่เขาออกจากบ้านในครั้งนั้นก็แทบไม่ได้กลับไปบ้านอีกเลย ต่อมาเขาติดคุกเพราะมีผิงขาวในครอบครองและติดผิงขาว เมื่อออกจากคุกเขาได้กลับไปหาพ่อ ซึ่งการกลับไปครั้งนี้ทำให้เขาและพ่อเข้าใจกันมากขึ้นและรู้ว่าพ่อยังรักเขาอยู่เสมอ นอกจากนี้เขาสามารถเลิกผิงขาวได้เพราะเพื่อน ๆ ในกลุ่มที่เขาคบอยู่คอยเป็นกำลังใจให้ในขณะที่เขาต่อสู้เพื่อที่จะเลิกมัน ยิ่งไปกว่านั้น เพื่อน ๆ ยังสอนให้เขาทำกระเป๋าน้ำ ซึ่งมันได้กลายเป็นอาชีพจนทำให้เขาสามารถมีร้านรับทำกระเป๋าน้ำที่ภูเก็ตเป็นของตนเองได้สำเร็จ

ตัวละครหลักที่สำคัญอีกตัวหนึ่งคือ ล้าน ที่มีปัญหากับแม่เพราะตลอดเวลาที่เขาพบกับแม่ เขาจะถูกแม่ต่อว่าตลอดเวลาเรื่องเรียนไม่จบมหาวิทยาลัยเพราะติดเหล้า แต่ในที่สุดเขาและแม่สามารถเข้าใจกันได้ ในงานศพของพ่อและการช่วยเหลือของเพื่อนที่ช่วยกันบังคับให้เขากลับมาร่วมงาน เพราะทำให้เขาได้รู้ว่าแม่ไม่ใช่คนแข็งแรงแหมเหมือนที่เขาคิด แต่แม่เป็นคนอ่อนแอและต้องการคนดูแล ดังนั้นเขาจึงตัดสินใจกลับมาอยู่เป็นเพื่อนแม่ คนกลุ่มนี้แม้ว่าบางครั้งพวกเขาดำเนินชีวิตและแต่งตัวต่างออกไปจากคนทั่วไปในสังคม จนถูกมองว่าเป็นพวกแปลกประหลาด จนบางครั้งพวกเขาถูกเรียกว่า “ฮิปปี” แต่สิ่งหนึ่งที่เชื่อมโยงให้พวกเขามาอยู่ด้วยกันคือความรัก ความเข้าใจที่พวกเขามอบให้แก่กันเสมอมา

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว นวนิยายเรื่อง พันธุ์หมาบ้า ได้รับความนิยมนอย่างสูง มีกลุ่มผู้ติดตามและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับวรรณกรรมเรื่องนี้อยู่อย่างต่อเนื่อง ผู้เขียนจึงขอเสนอเอกลักษณ์ของวรรณกรรมเอกมาใช้ในการเสนอลักษณะเด่นของวรรณกรรมเรื่องนี้

ลักษณะของวรรณกรรมเอกประการแรก คือ วรรณกรรมเอกต้องสามารถข้ามขีดของกาลเวลา แม้ว่าวรรณกรรมเรื่องนั้นจะถูกแต่งขึ้นมาเป็นเวลานานเท่าใดก็ตาม แต่เมื่อผู้อ่านได้อ่านแล้วยังเกิดความนิยมชมชอบ อ่านแล้วได้แง่คิดใหม่ ๆ ประเทืองปัญญาแก่ผู้อ่าน อ่านแล้วกลับมาอ่านได้อีกโดยไม่รู้สึกเบื่อ อีกทั้งยังสามารถตีความไปในทิศทางใหม่ได้อย่างเสมอมา ดังนั้นผู้อ่านต้องใช้สติและวิจารณญาณในการเสพรับข้อมูล มิใช่มุ่งไปในทางบันเทิงเพียงอย่างเดียว ดังที่ผู้แต่งได้แสดงความหวังไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่ตอนนำเรื่องดังนี้

สำหรับท่านผู้อ่านที่ยังอยู่ในวัยรุ่น วัยคะนอง ผมใคร่ขอรับรองว่าขอให้ท่านอ่านเรื่องนี้อย่างพินิจพิจารณา ไตร่ตรองให้รอบคอบ เรื่องเช่นนี้ไม่ใช่เรื่องที่จะเป็นแม่แบบที่โก้เก๋เพียงผิวเผิน ไม่ใช่เป็นแม่แบบที่ดีสำหรับการดำเนินชีวิต ในทางตรงกันข้ามกลับเป็นอุทาหรณ์ให้พึงสังวรไว้ว่า “ชีวิตวัยรุ่นนั้น แม้ก้าวพลาดเพียงก้าวเดียว อาจทำให้ชีวิตหันเหไปเป็นอย่างอื่นที่เราต้องมาเสียใจในภายหลัง”

ประการที่สอง วรรณกรรมเอกต้องสามารถสะท้อนลักษณะร่วมของมนุษยชาติที่มีร่วมกันข้ามพรมแดน ไม่ว่าจะถูกผลิตสร้างขึ้นด้วยภาษาใดเมื่อผู้อ่านได้อ่านแล้วสามารถสะท้อนความเป็นตัวตนของมนุษย์ออกมาได้ ทำให้ผู้อ่านหันกลับมาพิจารณาถึงตัวตนของตนเอง อาทิ ทุกสังคมต้องการคนดี มนุษย์ทุกคนต้องการความรัก ความเข้าใจ เช่น ตอนที่หทัยหนีออกจากบ้านแล้วแม่มาตามแต่หทัยก็ไม่ยอมกลับบ้าน ผู้แต่งเสนอวิธีการแสดงความรักในรูปแบบเฉพาะของครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน ไว้ดังนี้

“ไปกับแม่ ไป กลับบ้านเรา” แม่คว้าข้อมือจูลูก

“แม่กลับไปเถอะ ผมไม่กลับ” หทัยยังดิ่งต้นยี่นึ่ง แกะมือแม่ออกจากข้อมือของเขา สายตาของแม่วิ่งววนขอรับรอง หทัยเบือนหลบเสีย

“แม่กลับไปเถอะ ผมไม่กลับ บอกเดี๋ยวนี้ว่าต่างคนต่างอยู่...ไม่ต้องมายุ่งกับผมอีกแล้ว ผมไม่เคยมีเดีย”

“ท้ย! “ พร้อมเสียงนั้นแม่พาดมือมาที่ใบหน้าท้ยเต็มแรง แล้วร้องไห้เหมือนลูกกลั่น

“เดี๋ยวนี้เขารักเอ็งนะ รักเอ็งมากกว่าลูกทุกคนด้วย ข้าจะบอกให้ เอะเถอะถ้าเอ็งตัดเดี๋ยวได้ เอ็งก็ตัดแม่อีกคน...”

ประการที่สาม วรรณกรรมเอกต้องมีความเข้มข้นทางอารมณ์ ประเทืองอารมณ์ สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าถึงอารมณ์ที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอทั้งอารมณ์เศร้า รัก โกรธ ชิงชัง เคียดแค้น กัดค้น อึดอัด ปรีดีเปรมเปี่ยม ด้วยความสุข ความศรัทธา มีความหวัง หรือแม้แต่เปี่ยมล้นไปด้วยพลังแห่งจินตนาการ เช่น ตอนที่ฮอตได้กลับมาจากพัทยาเพื่อมาพบพ่อแต่เขาไม่รู้ว่าพ่อต้องเสียบ้านไปต้องใช้ชีวิตด้วยความยากลำบาก เพราะต้องหาเงินไปวิ่งเต้นเรื่องคดีความที่เขาก่อไว้และฮอตได้คิดว่าพ่อไม่รักเขาปล่อยให้เขาทำอะไรตามใจตนเองจนเกิดปัญหาขึ้น อาทิ ตัวอย่างต่อไปนี้

“...เนีย ข้าต้องเอากล่องข้าวมากินกลางวันเพราะใคร ข้าต้องประหยัดเงินไว้ผ่อนบ้านนี้ เพราะใคร ข้าจะทำอย่างนี้ทำไมถ้าข้าไม่รักเอ็ง เอ็งอย่ามาพูดนะว่าข้าไม่รักเอ็ง อย่าพูดให้ข้าเสียใจ...”

แกส่ายหน้าอย่างเหนื่อยอ่อน ไม่อยากพูดอะไรต่อไปอีก เอนตัวพิงเก้าอี้ แหงนหน้ามองเพดาน ฮอตจึงไม่เห็นวามในดวงตาของพ่อเขานั้นมีน้ำเอ่ออยู่ในบ่า

ฮอตนั่งก้มหน้าเจิบ

ประการที่สี่ วรรณกรรมเอกต้องถูกผลิตสร้างขึ้นด้วยความวิจิตรบรรจงมีความงามทางวรรณศิลป์ ที่ประกอบด้วย อารมณ์สะเทือนใจ ความนึกคิดหรือจินตนาการ การแสดงออก ท่วงทำนองการแต่งหรือสไตส์ และกลวิธีการแต่ง ซึ่งการแสดงออกทางภาษาอาจไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาในระดับสูงแต่การใช้ภาษาที่ดิบเถื่อน มีคำหยาบคาย มีคำสแลง ก็สามารถแสดงถึงความจริงใจโดยแต่งแต้มจากจินตนาการน้อยที่สุดในทางภาษาศาสตร์ สังคมเรียกภาษาระดับนี้ว่า “ภาษาระดับกันเอง” อันเป็นกลวิธีการใช้ภาษาของผู้แต่งที่จงใจใช้ภาษาระดับนี้สื่อความไปยังผู้อ่าน ความตอนหนึ่งที่ผู้แต่งเสนอไว้ตอนนำเรื่องมีดังนี้

แม้แต่ภาษาซึ่งเราถือกันว่าเป็นรูปแบบของการนำเสนออย่างหนึ่ง ผมก็เลือกที่จะใช้ภาษาที่แตกต่างไปจากเรื่องอื่น ๆ ที่ผมเคยเขียน ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ให้กลมกลืนไปกับบรรยากาศของเรื่องภาษาในเรื่องนี้จึงเต็มไปด้วยถ้อยคำที่แข็งกระด้าง คำหยาบคำต่ำทอหยาบคาย เท่าที่กรอบของการตีพิมพ์อนุญาตให้บางคำก็ทำให้กรอบนั้นโป่งตุงออกไปบ้าง ในกรณีนี้บังเอิญว่ามีถ้อยคำสแลงหูก่านผู้ใด ขอให้ลูกเกโทษผมด้วย แต่ถ้าท่านไม่ยอมยกโทษให้ผมก็ไม่อาจล่วงเกินจะกล่าวโทษท่านได้

ประการที่ห้า วรรณกรรมเอกต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานประสบการณ์ของมนุษย์ สามารถนำประสบการณ์จริงของมนุษย์ออกมาแต่งให้เป็นเรื่องแต่งที่มีความสมจริง ดึงดูดผู้อ่านเข้าสู่โลกสมมุติเสมือนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง อาทิ เมื่อชาติ กอบจิตติ แต่งเรื่อง คำพิพากษา เมื่อต้องการเสนอภาพตัวละครเอกในเรื่องคือ พัก ที่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรังอย่างรุนแรง ผู้แต่งต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโรคดังกล่าวจากเอกสาร ตำราแพทย์ ต้องปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำจากแพทย์ ต้องเข้าไปศึกษาชีวิตจริงของผู้ป่วยในโรงพยาบาลนานนับปีเพื่อนำข้อมูลจริงเหล่านั้นออกมาเสนอเป็นเรื่องแต่งผ่านตัวละครเอกในเรื่องได้อย่างสมจริงหรือ อาจินต์ ปัญงพรค์ ผู้แต่งเรื่อง มหาวิทยาลัยเหมืองแร่ ก็เป็นการนำประสบการณ์ชีวิตจริงของตนออกมาเขียนเป็นเรื่องสั้น เป็นต้น

สำหรับนวนิยายเรื่องพันธุ์หมาบ้า ผู้แต่งใช้ประสบการณ์ตรงในชีวิตที่เคยร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับตัวละครที่เสนอในเรื่องที่มีตัวตนและมีชีวิตจริง โดยมากเป็นพฤติกรรมที่สุ่มเสี่ยงโหดโหด การใช้สิ่งเสพติด เช่น ตอนที่ชวนชู้ (ผู้แต่ง) ต้องการทดลองกินเห็ดขี้ควายที่มีสารที่ส่งผลต่อจิตประสาทแต่ฮอตได้เป็นห่วง

ไม่อยากให้ทดลองจึงเล่าเรื่องที่ล้านเมาเห็ดชี้ควายให้เป็นอุทาหรณ์และนี่คือจุดเด่นที่สำคัญที่สุดในเรื่องนี้ กล่าวคือการแสดงออกถึงมิตรภาพ ความเป็นเพื่อนแท้ที่ตัวละครมีให้ต่อกัน สามารถยกตัวอย่างได้ดังนี้

“เออ อืดได้มันเล่าให้กูฟังแล้ว เรื่องไอ้ล้านแกฝ่าว่ายบนหาดทรายนะ” เป็นเรื่องที่ชวนหัวจะไม่วันลืม

“มึงรู้ไหมว่าทำไมมันถึงเป็นอย่างนั้น ?” ล่ำลือถาม

“ไม่รู้”

“มันนี่กว่ามันเป็นเด็ก เมาอุปไปแล้วคุณไม่อยู่ ไม่รู้ตัว แล้วมันแตกมากด้วย มันถึงว่ายจนหลับ เออ แล้วอืดได้มันเล่าเรื่องตัวมันเองให้มึงฟังเปล่า ?”

จากที่กล่าวถึงลักษณะของวรรณกรรมเอกมาข้างต้น นวนิยายเรื่องพันธุหมาบ้าของ ชาติ กอบจิตติ เข้าข่ายวรรณกรรมเอกแม้จะเป็นวรรณกรรมปัจจุบันที่ไม่ใช่วรรณกรรมขนบนิยม เช่น ในอดีต แต่มีองค์ประกอบครบถ้วนทุกประการเนื้อหาของเรื่องนั้นผู้อ่านสามารถปรับใช้ให้เข้ากับยุคสมัยของผู้อ่าน แม้ปัจจุบันนี้จะอยู่ในโลกที่สื่อสารสนเทศมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตคนทั่วโลกก็ตาม

อนึ่ง นวนิยายเรื่องนี้ถูกนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์มาแล้วครั้งหนึ่ง ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษาและปัจจุบันยังมีผู้นิยมอ่านเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ย่อมแสดงให้เห็นคุณค่าของวรรณกรรมที่ส่งผลกระทบต่อผู้อ่านรวมถึงการอ่านซ้ำก็ยังได้บรรลอส มีคามประเทืองอารมณ์อันหลากหลายตลอดจนการเสนอกลวิธีการใช้ภาษาในรูปแบบเฉพาะตัว อ่านแล้วได้แง่คิด มุมมองใหม่ ๆ เพราะวรรณกรรมที่ดีย่อมไม่ส่งผลร้ายแก่ผู้อ่านรวมถึงวรรณกรรมเป็นภาพแทนหรือภาพสะท้อนหนึ่งของสังคมเสมอมา

เอกสารอ้างอิง

ชาติ กอบจิตติ. (2561). พันธุหมาบ้า (พิมพ์ครั้งที่ 29). หอน.

บุศราพรรณ ประจง. (2560). รายงานผลการวิจัย เรื่อง พัฒนาการทางวรรณกรรมของชาติ กอบจิตติ ระหว่างปี พ.ศ.2522-พ.ศ.2548. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อริยานุวัตร์ สมารถกุล. (2563). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวรรณกรรมเอกของไทย [เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์]. คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

